

ГОДИНА III.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 20.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЌИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ
НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЈЕДИН СВАКИ ПУТ.

ДОПУНЕ И ИСПРАВКЕ ЗА „ГРАЂУ ЗА ИСТОРИЈУ СРП. ПОЗОРИШТА“ од Јована Ћорђевића.

(Наставак.)

Беше у лето 1835. или 1836. године, кад сам једно после подне, дошав кући из школе, затекао моје покојне родитеље у разговору са једним странцем. Он сеђаше за столом; видео сам, да га беху вином послужили. Преко пута од њега седели су ми отац и мати. На банку велике земљане пећи седео је наш стари цревењак Нића, а поред њега вириле су неке књиге из повеће мараме. Како сам прво пошао оцу, да га по обичају у руку пољубим, рече ми отац: „Прво господина!“, и ја поправим моју неотичну погрешку. — „А знаш ли, Јоцо, ко је овај господин?“ запита ме мати. Ја се збуним, јер овај господин по мојим ондашњим појмовима о госпоштину, није ни мало личио на господина. Постар мали човечуљац, у избелелој изношеној горњој хаљини, за коју се није могло на први поглед знати, да ли спада у ред капута, или фракера, — кратке чакшире од нанкинга, на ногама опет нека средња врста између папуча и ципела, пред њим на столу мала капица од сумњиве боје, — зар и то још може бити господин? — „То је господин Јоаким Вујић“ — дода мати. Да ми је рекла: „То је цар Никола!“, не знам, бих ли се већма збунио, али се за цело не бих толико обрадовао! У радосној забуди заборавим, да сам га већ једаред пољубио; поновим мој пољубац, али много срдачније, него мало пре. — „То ми је син, господине!“ — рече мој отац. — „Иде у школу? Па знаш ли већ читати?“ — „Прочитао је тај све ваше књиге,“ одговори место мене покојна мати као мало увређена, а и мени самом беше криво, та био сам већ „часловац!“ — Отрчим орману, извадим његово „Училиште добродјетели,“ и пружим му књигу. — „Ајде чи-

тај одавде,“ и покаже ми прстом место у књизи. — Овај „испит“ мора да је задовољио старца, јер сам га градом погледао и видео га, да се смеши. — „А је си л' читао моју Географију или ти землеописаније?“ — „Јесам!“ — Сад опет настане мали „ригорозум,“ где сам старцу морао рачуна дати о Штокхолму, Берлину, Пекингу, у којој су земљи, колико душа имају, и т. д. — „Е, синко, кад тако радо читаш, ево ћу ти поклонити још једну књигу за спомен“ — и на његов миг пружи ми стари Нића једно „Животоописаније“ из своје мараме. — Сад сам се осећао, као какав гренадир, кога стари Наполеон на самом бојишту „декорира.“ Сећам се још, да га је покојни отац звао на вечеру, али да није могао доћи, јер се негде већ обећао: још ми стоји слика пред очима, како је старац устао, како сам га последњи пут у руку пољубио, како су га отац и мати испратили, за њима стари Нића с књигама, а напоследку ја с драгим поклоном у руци, да још једанпут видим доброг старину! Али како се не могах напред прогурати, јер се ишло кроз дућан, где је у тај пар било и муштерија, отрчим натраг у собу, и поинем се на прозор, где га видех да с мојим оцем пролази, и учини ми се као да се нешто кошкају. Доцније сам слушао од оца, да га је с тешком муком склонио, да прими уздарје за његов поклон.

Ову сам епизоду уткао овде, јер и она помаже илустровати карактер Вујићев и тадашње прилике, у којима су се наши књижевници налазили.

Јоаким Вујић родио се у Баји у Бачкој, 9. септембра 1772., а умрло је у Београду године 1847. Покојни Аврамовић насликао га је 1844.

или 1845. године, и та је слика у београдском народном музеју. Који су га у последње време изближе познавали, добро би било, да саопште што више о његовим последњим годинама. Више сам пута ходао по палилулском гробљу, али у великој множини крстова не могах наићи на место, где труну кости доброга Вујића! Да л' има каквог споменика на гробу Вујићевом у нашем „Пер-Лашезу“? Ако нема, да ли се сећа ко, где је од прилике сарађен? Да л' живи још ко од оних, који су га на вечито место покоја испратили? Стрепим кад ово питам, јер не знам, оће ли кои како ће одговорити; стрепим тим више, што знам, како је пијетет све ређа биљка у данашњем материјалистичном, блазираном свету! Та није ли се 9. септембра 1872, навршило сто година, како је Вујић света угледао, па је ли га се тај

(Наставиће се.)

ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРПСКОГ ПОЗОРИШТА.

(Наставак.)

362. „Потурица,“ драма у 4 чина, од Ивана Кукуљевића Сакцинског.

363. „Петрица Керемпих,“ лакрдија у 4 чина, од Хоп-Нестроја, превео С. Димитријевић.

364. „После поноћи,“ шаљива игра у 1. чину, од (?), превео (?).

365. „Прекрасно,“ шаљива игра у 5 чинова, написао Чикони, превео Ј. Сундечић.

366. „Полудила је,“ позоришна игра у 3 чина, од Мелвиља, превео Асангер.

367. „Прехвала,“ трагедија у 5 чинова, од дра Ј. Суботића.

368. „Поглавица ноћне страже,“ шаљива игра у 2 чина, написао Локвој, превео С. Димитријевић.

369. „Политички кухар,“ шаљива игра у 1. чину, написао Варино, превео (?).

370. „Признање,“ шаљива игра у 1 чину, написао Денери, превео (?).

371. „Први мејдан Ришлие-а,“ шаљива игра у 2 чина, од Бајара, превео А. Шеноа.

372. „Пут кроз прозор,“ шаљива игра у 1. чину, написао Е. Скриб, превео С. Димитријевић.

373. „Шијеро и Виолета,“ оперета у 1. чину, од А. Адама, превео Удбински.

374. „Посланички аташе,“ шаљива игра у 3 чина, од Мелхака, превео С. Димитријевић.

дан сетио ако ико, а оно бар једно или друго наше народно позориште, не да му приреди шумну светковину, јер то сенка скромнога покојника не захтева, него да га се просто опомене, да чиме год посведочи, да га још није заборавило? Али ово није хтело да буде укор нашим позориштима, него само потврда за чудну игру судбе, која неке људе гони и за живота бедом и патњом, и после смрти заборавом. Међу те спада и Вујић. Та је судба крива, што је и дан стогодишњице Вујићеве оба наша позоришта нашао у стању кризе, у борби за свој опстанак, у бризи и страховању од катастрофе, која је једно већ постигла, а и другоме прети. Кад кров над главом гори, онда није време, да се старе читуље траже и претурују. То је једино, што измињава оба наша позоришта.

375. „Принуђено привођење,“ шаљива игра у 1. чину, од Гижо-Мервиља, превео Проф.

376. „Полудио је,“ лакрдија у 1. чину, од Морлендера, превео С. Димитријевић.

377. „Прециоза,“ позоришна игра у 4 чина, од А. Волфа, превео С. Димитријевић.

378. „Папренарка ружа,“ позоришна игра у 5 чинова, од К. Бирхџајферке, превео С. Димитријевић.

379. „Пропаст Метула,“ изворна жалосна игра у 4 чина, од Пена.

380. „Позвају си капетана,“ шаљива игра у 1. чину, од Лабиша, превео Асангер.

381. „Песник и сељак,“ лакрдија у 3 чина, од Елмара, превео Ј. Фрајденрајх.

382. „Партија пикета,“ шаљива игра у 1 чину, од Фуријера, превео Асангер.

383. „Пренаглио се,“ шаљива игра у 1. чину, од Пагана, превео Проф.

384. „Прича краљице наварске,“ шаљива игра у 5 чинова, од Е. Скриба, превео А. Шеноа.

385. „Прамати,“ драма у 5 чинова, од Грилпарцера, превео Жигровић.

386. „Племенски двори,“ позоришна игра у 5 чинова, од Меја, превео др. Деметер.

387. „Продика у ложници,“ шаљива игра у 1. чину, написао Чикони, превео (?).

388. „Помоћ из ненада,“ пригодна игра у 1. чину, од дра Д. Деметра.

389. „Пут у Кину,“ оперета у 3 чина, написао Барбијери, превео Ј. Фрајденрајх.

390. „Превејан муж,“ шаљива игра у 1 чину, од (?) превео Е. Томић.

391. „Париска сиротиња,“ позоришна игра у 5 чинова, од Милтона, превео (?).

392. „Превртљивост,“ шаљива игра у 3. чина, написао В. Сарду, превео (?).

(Наставиће се.)

Д И С Т И Н К Т И

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Виљем Тел“) то последње дело неумрлог Шилера гледали смо на нашој позорници 2. фебруара први пут. Већ сам комад по себи, па онда згодан удешај за позорницу, и већином добра и складна игра учинили су скупа великог утицаја на нашу публику, која се у приличном броју била искупила. Нарочито се допао публици долазак и одлазак завереника на Ритлију, па онда сама завера. Оба та момента пратила је веома карактеристична свирка из опере „Виљема Тела.“ Тако исто имао је и пети чин неописаног ефекта, а то је највише тиме постигнуто, што у петом чину нема промене, него је све у једно збијено. Одмах, чим Геслер падне од телове стреле на смрт погођен, долазе сви Швајцари, телова жена и деца с Бертом и Руденцом заједно, па после кратког разговора сви славе легу славу што се ослободила Швајцарска. Уз веселу крику и вику уцада и музика и завеса се спушта, уз велико допадање позоришних гледалаца.

Од представљача нам на првом месту ваља споменути Ружића, који је као Тел потпуно заслужио оно признање, којим га је публика одликовала. Сајевићка је веома лепо играла као Берта, а тако исто и Ружићка као Хедвига. Лукић је уопште био веома добар Атингхаузен, а изврстан у призору кад оно као преображен говори о визијама, које му излазе на очи у последњим тренуцима. Сајевић ће бити веома добар Мелхтал, ако други пут не устражи и сувише ефекта и тамо, где му места није. Недељковић (Руденц) и Зорић (Геслер) добро су се држали, а то не бисмо могли рећи и о Марковићу (Штауфахер) и Пешићу (Валтер Фиршт) који су више пута тако домили и издали стихове, да смо страховали, да ће покрхати језике. Стихове ваља тако говорити, да готово и не приметимо да су стихови. М. Зорићева као телов син Валтер показала је да има особитог глумачког дара. Већ и сада је тако слободна била и тако се вешто кретала и говорила, да је милина било слушати је и гледати је. И Љ. Недељковић, други син телов Виљем, није много попустио своје старијем брату у слободном кретању. Добриновић (Куни), Рашић (Верни), Соколовић (Руди), Божовић (Баумгартец), Ј. Поповићева (Гертруда) и Петровић (Рудолф Харас) учинили су своје како су најбоље знали и умели, а док се још мало боље учврсте у својим улогама, учиниће по свој прилици и више. С хвалом нам ваља још

споменути и позоришни свирачки збор, који је нарочито увод у оперу „Виљема Тела“ вештачки одсвирао. — 0 —

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу.) У народном позоришту у Загребу одређен је за другу половину фебруара овај ред представа: 19. фебруара: „Ернани“ (опера.) — 21. фебруара: „Риголето,“ (опера, у корист баритонисте Кашмана). — 22. фебруара: „Жупанијска рестаурација,“ од Немца Па. — 23. фебруара: „Богата јединица“ (по други пут). „Ватра у девојачкој школи,“ (први пут) и „Прва љубав“ (први пут). — 24. фебруара: „Марта,“ (опера). — 25. фебруара: „Сиротињски одветник.“ — 26. фебруара: „Разбојници“ (у корист П. Бранија.) — 28. фебруара: „При домино,“ (опера.)

* (Вечерња забава чланова народног позоришта у Загребу.) 18. фебруара приредили су чланови народног позоришта у Загребу вечерњу забаву с вечером и играчком само за позване госте. „Овом приликом,“ веле „Нар. Нов.“, можемо на радост констатовати, да је сломљена она предрасуда, која је још увек неке људе обмањивала, као да су глумци талог грађанског друштва, па да заборавља на себе сваки, који се с њима дружи. Ову предрасуду оборили су тога вечера својом посетом начеоник унутрашње земаљске управе г. Јован Живковић и загребачки варошки начеоник Вончина. Та два госта забављаху се тога вечера најугодније, разговараху се са сваким појединим чланом, а тек кад дође ред здравицама, засведочише својим говорима, како високо цене уметност и њезине свећенике. Ј. Живковић у подужем говору стави на срце свима члановима њихов претешки задатак, ободравајући их надом, да ће им жетва труда њихова бити обилна, и да земаљска влада својски о томе ради, да се и будућност позоришног завода обезбеди. Вар. начеоник наздрави вредном старици нашега позоришта г. Ј. Фрајденрајху. Здравница бану потекла је из њезних уста наше врле глумице г. Ружићке-Строције. Иван Вардијан, владин повереник за народно позориште, истакао је, да се поноси бити главном глумачке дружине, Здравница А. Шеное беше фулминантна. Он је нагласио, да ће и од сада, као и до сада, солидарно са својим колегама пратити сваки корак позоришног завода. Цело је друштво било тако весело да се тек у рану зору разишло. Живили чланови нар. позоришта!

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

34. ПРЕДСТАВА

У ПРЕТПЛАТИ 22.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 17. ФЕБРУАРА 1874.

П А Р И С К А С И Р О Т И Њ А.

ДРАМА У 6 РАЗДЕЛА, С ФРАНЦУСКОГ ПРЕВЕО М. И. СТОЈАНОВИЋ.

О С Л О Б Е :

Петар Берније	Лукић.
Андрија Берније, син му	Марковић.
Плантроз	Сајевић.
Вилбрун	Суботић.
Фабије Рокфел	Петровић.
Жуберт	Зорић.
Биго	Божовић.
Јосиф	Соколовић.
Полицијски чиновник	Пешић.
Бернијерева	Ј. Маринковићка.
Антоанета, кћи јој	Л. Маринковићева.
Регина Биговлева	Ј. Поповићева.
Клодета	Љ. Зорићева.
Алида Вилбрунова	М. Недељковићка.

Најод, путници, путнице, носачи и сватови.

Прва се радња збива 1840 године у Бордоу, а остале у Паризу 1855.

Г. Љ. ЗОРИЋЕВА излази данас на позорницу овде први пут после своје болести.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први а већ сада и други део своје претплате или у трговини браће Поповића или у вече на каси.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ВОЛУЈУ: Н. НЕДЕЉКОВИЋ, Л. И Б. ХАЦИЋЕВА.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.